

Передмова до нової рубрики

Усі люди прагнуть жити краще. Це аксіома. І як не дивно, упаковка, яка наявна в життєвому циклі будь-якої продукції, є двигуном покращення життя людини, адже саме упаковка задовольняє її життєві потреби, зберігає споживчі властивості продукції, гарантуючи її безпеку, та зменшує негативний вплив на екологію навколишнього середовища.

Реалізація всіх цих переваг і можливостей упаковки, зокрема у напрямі забезпечення якості та безпеки продукції, безпосередньо пов'язана з системою технічного регулювання. Відомо, що в Україні вона була заснована на системі управління, яка існувала ще в Радянському Союзі, за якої права на розробку стандартів, параметрів безпеки та контроль якості продукції належали виключно державі. Це найвищий анахронізм, який відкидає нинішню систему технічного регулювання України за межі ринкової економіки. Щоб отримати вигоду від скасування митних тарифів і продавати продукцію в країни ЄС, Україна повинна мати однакові з ЄС правила технічного регулювання та систему стандартизації продукції.

Підписана Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка знаходиться в режимі ратифікації парламентами країн-членів ЄС, з 1 листопада 2014 р. передбачає режим тимчасового застосування за текстом самої Угоди (ч. 3–7, ст. 486) більшої частини додатків до Угоди, які фактично запускають реформи низки важливих для України сфер економіки, і зокрема систему технічного регулювання та стандартизації продукції. Україна вже почала робити перші кроки в цьому напрямі. Саме тому редакція журналу прийняла рішення відкрити рубрику «Технічне регулювання», мета якої інформувати пакувальну спільноту про стан перебудови системи на європейські норми та правила, нормативні документи українського законодавства в цій сфері та досвід українських підприємств пакувальної індустрії у впровадженні європейських норм і правил технічного регулювання.

Редакція журналу «Упаковка»

Перші кроки

Суттєвою перешкодою для розвитку економіки та широкого виходу України на міжнародні ринки є тотальна недовіра закордонних партнерів українського бізнесу до системи стандартизації України, передусім, через її неефективність. Обов'язкові стандарти, технічні умови та сертифікація продукції (те, чого немає в країнах ЄС) — корупційна складова діяльності багатьох українських чиновників, які чинять шалений спротив необхідним змінам.

Втім, реформи в цій сфері вже розпочалися, і головним чинником їхнього успішного проведення був правильний розподіл повноважень між державою та бізнесом. У ЄС стандарти мають добровільний характер, а в їх розробці (замість держави, як в Україні) беруть участь усі зацікавлені сторони (бізнес, спілки підприємств, споживачів), що дає змогу швидше виводити продукцію на ринок, адже держава ніколи не встигатиме за розвитком новітніх технологій і хронічно відставатиме у виробленні відповідних стандартів.

Держава залишає за собою право встановлення директивних норм щодо безпеки продукції, дотримання яких є обов'язковим для виробників. В Європі стандартами, спрямованими на досягнення вимог безпеки продукції, займаються Європейський комітет зі стандартизації (CEN) та Європейський комітет з електротехнічної стандартизації (CENELEC).

Перший етап стратегії перебудови системи технічного регулювання в Україні передбачає узгодження базового та секторального законодавства з європейськими нормами.

В середині минулого року парламент України ухвалив три закони:

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» (№ 1193—VII від 09.04.2014, набрав чинності 26.04.2014);
- «Про стандартизацію» (№ 1315—VII від 05.06.2014, набрав чинності 03.01.2015);
- «Про метрологію та метрологічну діяльність» (№ 1314—VII

від 05.06.2014, набрав чинності 03.01.2015).

На черзі прийняття Верховною Радою закону «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», підписання угоди з ЄС про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів з ЄС (АСАА).

Відповідно до цих законів скасовано 113 дозвільних документів та процедур, зокрема сертифікацію. Кабінетом міністрів України визначено Національний орган стандартизації — «Український науково-дослідний та навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». Це державний науковий заклад (на відміну від практики ЄС, де переважають приватні організації або асоціації виробників), який є провідним з 1991 р., має науково-технічну базу, фахівців та практичний досвід у сфері стандартизації. Визнано, що на цьому етапі розвитку в Україні недоцільно створювати центр на основі приватної структури через можливість монополізації його діяльності.

Таблиця 1.
Вимоги Технічного регламенту

Номінальна кількість товару, г або мл	Допустимий від'ємний відхил		Мінімум висота цифр для позначення кількості, мм
	%	г або мл	
Від 5 до 50	9	–	2
Понад 50 до 100	–	4,5	3
Понад 100 до 200	4,5	–	
Понад 200 до 300	–	9	4
Понад 300 до 500	3	–	
Понад 500 до 1000	–	15	6
Понад 1000 до 10000	1,5	–	
Понад 1000 до 15000	–	150	
Понад 15000 до 50000	1	–	

Таблиця 2.
Умови та визначення результатів контролю

Кількість у партії	Вибірки			Кількість невідповідних одиниць	
	Послідовність	Кількість	Сумарна кількість	Критерій прийняття	Критерій неприйняття
Неруйнівний контроль					
Від 100 до 500	перша	30	30	1	3
	друга	30	60	4	5
Від 501 до 3200	перша	50	50	2	5
	друга	50	100	6	7
Від 3201 та більше	перша	80	80	3	7
	друга	80	160	8	9
Руйнівний контроль					
Будь-яка (≥ 100)		20		1	2

На сьогодні вже прийнято 46 технічних регламентів, 43 з яких на основі європейських директив. Але основна робота в цьому напрямі ще попереду. Для створення доказової бази відповідності технічним регламентам треба розробити та ввести в дію 3500 стандартів (розроблено тільки 800). Прийняті зміни передбачають 2 рівні стандартизації:

- національні стандарти;
- стандарти та технічні умови, прийняті підприємствами та організаціями.

Відтепер дотримання більшості стандартів є добровільним за чітко визначеними винятками. Якість продукції за цими стандартами контролюватиметься бізнесом через відповідні розділи контрактів. Але в будь-якому випадку виробник повинен гарантувати безпечність своєї продукції, декларуючи її відповідно до норм Технічного регламенту.

Зроблено перші кроки. Попереду важка та велика робота, про результати якої журнал регулярно інформуватиме на своїх сторінках.

Технічний регламент фасованої в упаковку продукції

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України надало для публічного обговорення проект Технічного регламенту щодо деяких товарів, які фасують за масою та об'ємом у готову упаковку. Проект регламенту після

обговорення та доопрацювання планується ввести в дію Постановою Кабінету Міністрів України.

Основною метою підготовки та впровадження цього проекту регламенту є встановлення вимог до упакованих одиниць, написів та маркування, відповідальності виробника та імпортера, перевірок органом метрологічного нагляду відповідно до Директиви Ради Європейських співтовариств від 20.01.1976 № 76/211/ЄЕС. Зокрема це стосується:

- розміру цифр для позначення номінальної кількості (номінальна маса чи об'єм) вмісту упаковки;
- знаку або напису для ідентифікації виробника або імпортера;
- позначення знаком відповідності упаковки — маленькою літерою «е», що є гарантією виробника або імпортера щодо відповідності упаковки вимогам Директиви № 76/211/ЄЕС;
- допустимого від'ємного відхилу вмісту упаковки.

Проект регламенту поширюється на упаковку, маса чи об'єм якої не менше ніж 5 г чи 5 мл, та не більше за 50 кг чи 50 л. У табл. 1 наведено допустимий від'ємний відхил у (%) та (г) або (мл) від номінальної кількості товару в пакувальній одиниці та мінімальну висоту цифр для позначення номінальної кількості товару на упаковці.

В проекті регламенту зазначено форму та пропорції знаку відповідності

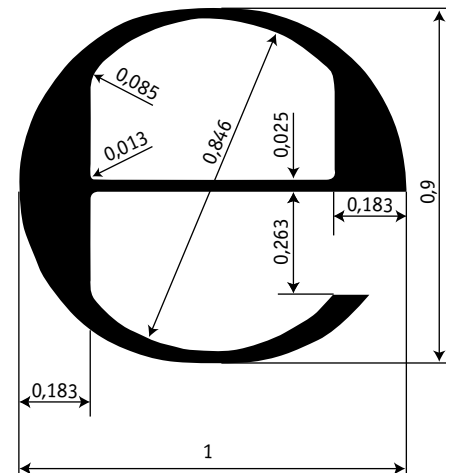

Рисунок. Літера «е» — знак відповідності упакованої одиниці

упакованої одиниці (рисунок), який повинен мати висоту не менше 3 мм. Відповідність нормам проекту регламенту перевіряють як руйнівним, так і неруйнівним контролем, проведення якого описано у відповідних розділах проекту регламенту. В табл. 2 наведено критерії прийняття або неприйняття партії упакованих одиниць як для руйнівного, так і неруйнівного контролю.

Проект регламенту також пропонує методику перевірки середнього значення фактичного вмісту окремих упакованих одиниць, що складають партію. *✓*